

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8
The 8th STOU National Research Conference

การดำเนินโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่
The Operations of the Five Stakeholders Coordinating for New Theory Project in Doi Lo District, Chiang Mai Province

ธารทิพย์ นิตชาติ (Tarntip Nitichart)¹ บำเพ็ญ เขียวหวาน (Bumpen Keowarn)²

พลสรารณ สุราญรมย์ (Ponsaran Saranrom)³

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล 2) ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ 3) การนำหลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่การปฏิบัติและความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการฝึกอบรม 4) ความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการ และ 6) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และข้อคิดเห็นในการดำเนินงานโครงการ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ของอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี 2560 จำนวน 126 ราย เก็บข้อมูลทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ที่มีค่าความเที่ยง 0.98 เก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดลำดับผลการศึกษพบว่า 1) เกษตรกรเกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีสมาชิกทำการเกษตรเฉลี่ย 1.68 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่เฉลี่ย 5.20 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นของตนเอง เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร มีประสบการณ์ในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ และผ่านการฝึกอบรมทุกคน แหล่งเงินเชื่อที่สำคัญ คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร 2) ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกร มีความรู้ในระดับมากจากเกษตรกรทั้งหมดและมีบางส่วนที่ยังขาดองค์ความรู้ ด้านที่เกษตรกรมีความรู้ที่น้อยที่สุดคือ การจัดการทรัพยากรน้ำและพื้นที่อยู่อาศัย ความมั่นคงทางอาหาร และความมั่นคงทางด้านรายได้ สำหรับแหล่งความรู้ในภาพรวมเกษตรกรได้รับความรู้จากแหล่งสื่อในระดับน้อย จากแหล่งสื่อต่างๆ ดังนี้ สื่อบุคคล สื่อกลุ่ม กลุ่มสื่อสารมวลชน สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ เกษตรกรได้รับความรู้จากแหล่งสื่อกลุ่มด้านการศึกษาสูงและการเข้ารับการอบรมในระดับปานกลาง 3) เกษตรกรส่วนใหญ่มีการนำหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่การปฏิบัติในระดับปานกลาง ส่วนที่เกษตรกรนำไปปฏิบัติได้น้อยได้แก่ การสร้างเครือข่าย การวางแผนการใช้เงิน การทำบัญชี การแปรรูป และการตลาด 4) เกษตรกรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและมีความคิดเห็นว่าการขยายผลต่อไป ความคิดเห็นต่อหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมระดับปานกลางและเกษตรกรให้ความสำคัญในเรื่องของการทำสวนเป็นอันดับ 1 5) ปัญหาที่พบมากคือ เกษตรกรทำการเกษตรเพียงเชิงเดี่ยว ขาดทักษะในการทำผังแปลง ขาดความรู้การทำแผนการผลิต การตลาดและขาดความรู้ด้านบัญชี โดยข้อเสนอแนะ ดังนี้ ควรมีการส่งเสริมความรู้ให้กับเกษตรกรในหลายด้าน เช่น การใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม ความรู้เรื่องการทำผังแปลง การทำแผนการผลิตและการทำบัญชีครัวเรือน การมีส่วนของผู้นำท้องถิ่นควรมีมากกว่าที่เป็นและควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนแหล่งน้ำที่สำคัญ 6) จุดอ่อนของโครงการ คือการบริหารจัดการในส่วนของการมอบหมายเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่ยังเกิดเฉพาะหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่นั้น โครงการเร่งด่วนเกินไปมีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์บ่อย ยากในการปฏิบัติปัจจัยที่สนับสนุนให้กับเกษตรกรน้อยเกินไปและไม่ตรงกับความต้องการ เกษตรกรขาดความรู้เกี่ยวกับการบันทึกบัญชี ขาดการบูรณาการที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมในระดับพื้นที่เกษตรกรทฤษฎีใหม่ต้องการองค์ความรู้ในหลายด้านและต้องมีการจัดการหลายมิติ ตลาดโซ่อุปทาน แต่การดำเนินการยังขาดการเชื่อมโยงและควบคุมในมิติต่างๆ

คำสำคัญ โครงการ 5 ประสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ จังหวัดเชียงใหม่

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช tuntarntip28@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช bumpen.keo@stou.ac.th

³ อาจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ponsaran.sar@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study 1) basic personal conditions, 2) knowledge and resources of the New Theory, 3) the adoption of the New Theory agricultural principle into practice and the opinion towards the training, 4) comments and satisfaction of the project operations, 5) problems and recommendations in operating the project, and 6) strengths, weaknesses, opportunities, difficulties, and opinions of project operation. The population of this research was 126 farmers who participated in the Five Stakeholders Coordinating for New Theory Project in Doi Lo District, Chiang Mai Province in 2017. Data was collected by interview form with 0.98 in validity for both quantitative and qualitative aspects and focus group discussion. The data was analyzed by using descriptive statistics, such as frequency distribution, percentage, minimum value, maximum value, standard deviation, and ranking. The findings showed that 1) Most of farmer was male and member who worked in the agricultural field averaged 1.68 persons. The agricultural area for the new theory was about 5.20 rai. The farmers were experienced and passed the training on new theory agriculture. The main loan resource was the Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives. 2) Most of the New Theory knowledge was form other farmers. The knowledge that farmers need was water and land management food and income security. The knowledge resources from various media such as mass communication, publication or online media and satisfaction were in the low level. 3) Most of the farmers had adopted the New Theory principles into practice in a medium level. The parts that should be some modifications were networking, budget, planning, accounting, processing and marketing. 4) Most of the farmers satisfied and thought that project should further extend. The opinion towards the curriculum was appropriate and farmers placed the number one most important aspect into farming. 5) The most frequent problems faced were farmers worked on monoculture, lack of skills in play layout making, lack of knowledge in production planning, marketing, and lack of accounting knowledge. The recommendations were there should be some knowledge extension for farmers in various aspects such as the correct and appropriate usage of chemical substances, knowledge in plot layout making, the production plan and household accounting; local leaders should participate more than the current situation; and there should be focus on the extension and supporting of water resources. 6) The weakness of this project were; administrative management of local authorities specified on each area, too urgent project, frequently changes in regulation, Inadequate production factors and did not meet requirement. Moreover, the farmers remain lacked of accounting and integration of knowledge in various area.

Keywords: The Five Stakeholders Coordination, New theory agriculture, Chiang Mai Province

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยทำการเกษตรเน้นประสิทธิภาพการผลิตมากขึ้น การพัฒนาการเกษตรในปัจจุบันดำเนินไปอย่างรวดเร็ว เกษตรกรส่วนใหญ่ทำการเกษตรแบบพืชเชิงเดี่ยวหรือปลูกเป็นพืชเศรษฐกิจ โดยขาดความระมัดระวัง ทำให้มีต้นทุนในการผลิตสูง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงได้จัดทำโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ขึ้น เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชรัชกาลที่ 9 ที่มีต่อปวงชนชาวไทย ที่ได้ทรงพระราชทานแนวทางการพัฒนาเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเกษตรกรรายย่อยให้สามารถเลี้ยงตนเองได้ มีรายได้และอาหารไว้บริโภคอย่างเพียงพอตลอดปี สนับสนุนให้เกษตรกร นำแนวทางทฤษฎีใหม่มาปรับใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่ของตน ตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของเกษตรกรโดยมุ่งหวังจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้เกิดจากการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ครอบครัวและชุมชนโดยการสร้างอาชีพอย่างเหมาะสมกับทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า เพื่อให้เกษตรกรมีความเข้มแข็งในการดำเนินชีวิตและมีความเป็นอยู่ที่ดีตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการอาศัยหลัก 5 ประสาน คือ เกษตรกร ปรากฏเกษตรกร เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคเอกชนและสถาบันการศึกษา เพื่อปรับแนวคิดเปลี่ยนวิธีทำ สร้างแรงบันดาลใจให้เกษตรกร จัดทำแผน ลงมาทำตามแผน และรายงานผลให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบต่อไป

การศึกษาของโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ในปี 2560 ซึ่งได้มีการน้อมนำทฤษฎีใหม่ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสม ให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของเกษตรกรตามภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ โดยมุ่งหวังจะช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกรในการลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ อันเกิดจากการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชน โดยการสร้างอาชีพอย่างเหมาะสมกับทรัพยากรและปัจจัยการผลิตที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า จะทำให้ทราบถึงผลความสำเร็จของโครงการทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อคิดเห็นของเกษตรกรต่อโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อสามารถนำข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาไปประกอบการวางแผนและปรับปรุงในการส่งเสริมและการขยายผลของโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ต่อไป

วัตถุประสงค์

การวิจัยเรื่อง “การดำเนินโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษา

- 1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เข้าร่วมโครงการ
- 2) ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับการเกษตรทฤษฎีใหม่
- 3) การนำหลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่การปฏิบัติ
- 4) ความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่
- 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน
- 6) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และข้อคิดเห็นในการดำเนินงานโครงการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8
The 8th STOU National Research Conference

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ของอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ประจำปี พ.ศ. 2560 จำนวน 126 ราย เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและการสนทนากลุ่ม แบบสัมภาษณ์มีค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา (IOC) เท่ากับ 0.98 และมีความสัมพันธ์อัลฟ่า เท่ากับ 0.800 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการจัดลำดับ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทำ SWOT เพื่อหาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคข้อคิดเห็น ซึ่งเป็นข้อมูลจากการสนทนากลุ่มแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมี (1) เจ้าหน้าที่ระดับหน่วยงาน 5 ประสาน จำนวน 4 ราย (2) กลุ่มเกษตรกรเป็นตัวแทน จำนวน 8 ราย (3) ประชาชนในพื้นที่ จำนวน 3 ราย

ผลการวิจัย

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ สังคมของเกษตรกร ผู้ร่วมโครงการฯ

ผู้ร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 56.88 ปี มีสถานภาพสมรส มีการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษา มากที่สุด คือ ร้อยละ 58.7 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.68 คน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่ช่วยทำการเกษตรเฉลี่ย 1.67 คน รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน 11,4743.77 บาท ต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือน 8,501.23 บาทต่อเดือน พื้นที่ทำการเกษตรโดยเฉลี่ยทั้งหมดคือ 8.84 ไร่ และพื้นที่ทำการเกษตรทฤษฎีใหม่โดยเฉลี่ยทั้งหมดคือ 5.20 ไร่ ต้นทุนการเกษตรโดยเฉลี่ยคือ 22,586.88 บาท และร้อยละ 81.0 มีแหล่งสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. เกษตรกร ร้อยละ 79.8 ไม่ดำรงตำแหน่งทางสังคม เป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร มีประสบการณ์ในการทำเกษตรเฉลี่ย 2.63 ปี มีประสบการณ์เข้ารับการอบรมการเกษตรทฤษฎีใหม่ทุกคน

2. ความรู้และแหล่งความรู้เกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่

1) เกษตรกรมีองค์ความรู้ตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งมีจำนวนเกษตรกรที่ตอบถูกมากกว่าครึ่งของจำนวนเกษตรกรทั้งหมดและยังมีบางส่วนที่ยังขาดองค์ความรู้ ด้านที่เกษตรกรมีความรู้ที่น้อยที่สุด คือ การจัดการทรัพยากรดินและน้ำ ความมั่นคงทางอาหาร ความมั่นคงทางด้านรายได้ เป็นวัตถุประสงค์หลักของการเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงเข้าใจผิดวัตถุประสงค์หลักว่าการเกษตรทฤษฎีใหม่เน้นความมั่นคงด้านทรัพย์สิน

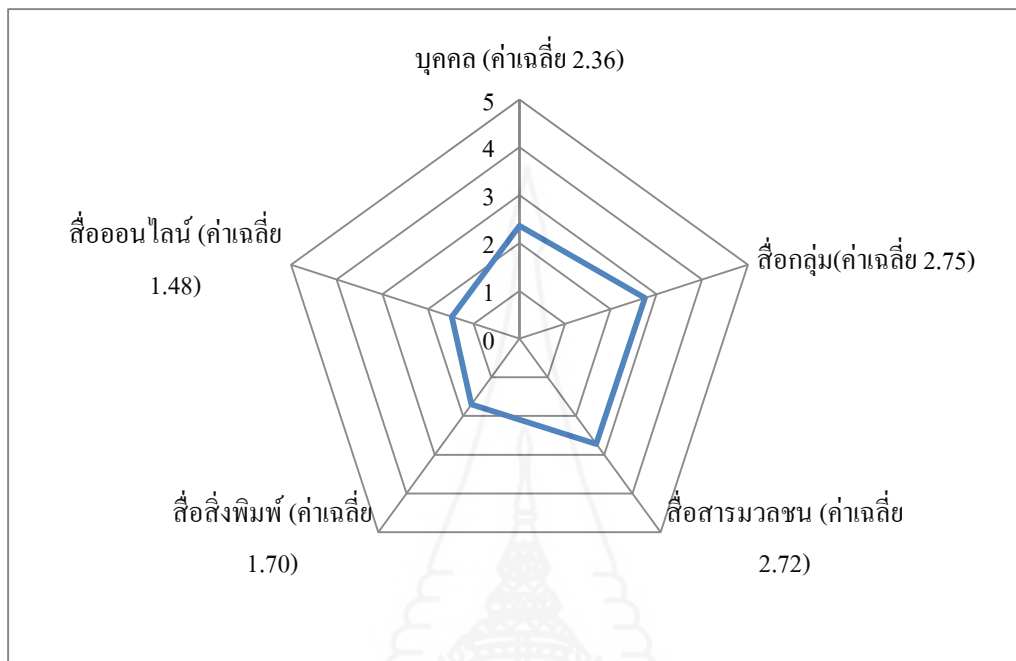
2) ความรู้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ พบว่า เกษตรกรขาดความรู้ด้านการจัดการดินและน้ำ / ความมั่นคงทางอาหาร/ ความมั่นคงทางด้านรายได้ การแบ่งพื้นที่ทำกิน

3) แหล่งความรู้และระดับความรู้ที่ได้รับ เกษตรกรในอำเภอดอยหล้อมีแหล่งความรู้และระดับการได้รับความรู้ที่เป็นสื่อบุคคล สื่อกลุ่ม สื่อสารมวลชน สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากแหล่งสื่อกลุ่ม คือ การศึกษาดูงาน และการอบรม พิจารณาจากอายุเฉลี่ยของเกษตรกรพบว่า มีอายุเฉลี่ย 56.88 ปี จึงเป็นไปได้ว่าเกษตรกรอยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงสื่อต่างๆ ได้ แต่เกษตรกรสามารถรับความรู้จากสื่อบุคคลได้ดี ดังภาพที่ 2

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ย 4.20 - 5.00 = มีระดับความรู้ที่ได้รับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20 = มีระดับความรู้ที่ได้รับมาก
 ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40 = มีระดับความรู้ที่ได้รับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60 = มีระดับความรู้ที่ได้รับน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80 = มีระดับความรู้ที่ได้รับน้อยที่สุด

ภาพที่ 2 แผนผังใยแมงมุมแสดงระดับความรู้ที่ได้รับจากแหล่งต่างๆ ของเกษตรกร

3. การนำหลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่การปฏิบัติและความคิดเห็นต่อการฝึกอบรม

พบว่าเกษตรกรมีการนำหลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่การปฏิบัติในระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ 1) การจัดการน้ำ 2) ระบบการปลูกพืชเลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคในครัวเรือน 3) การใช้ปุ๋ยชีวภาพสารสมุนไพรและสารชีวภัณฑ์ และ 4) การบริโภคอาหารปลอดภัย ส่วนด้านที่นำไปปฏิบัติน้อยและควรเร่งแก้ไขได้แก่ 1) การสร้างเครือข่าย 2) การวางแผนการใช้จ่ายเงินเท่าที่จำเป็น 3) การทำบัญชี 4) การแปรรูปเพิ่มและ 5) การจัดการตลาดสำหรับโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ที่เกษตรกรได้เรียนรู้ สำหรับข้อเสนอแนะสรุปได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เห็นว่าควรดำเนินการโครงการต่อไป และควรขยายผลให้เกษตรกรรายต่อไป

4. ความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่

เกษตรกรมีความคิดเห็นด้วยต่อความเหมาะสมของโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 3.27 คือ ด้านผู้จัดการเรียนรู้(เจ้าหน้าที่) ได้แก่ ทักษะในการจัดการเรียนรู้ ระยะเวลาในการอบรม การเรียนรู้จากปราชญ์ชาวบ้าน การติดตามงานของเจ้าหน้าที่ ด้านสภาวะแวดล้อมโครงการ ได้แก่ การบูรณาการการทำงานร่วมกันของเจ้าหน้าที่ สถานที่สำหรับศึกษาดูงาน และด้านการปฏิบัติที่มีความเหมาะสมและปฏิบัติได้จริง ส่งเสริมให้เกษตรกรทำบัญชีครัวเรือน การทำผังแปลการผลิต โดยเกษตรกรมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เฉลี่ย 3.30 โดยมีความพึงพอใจ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

เป็นอันดับหนึ่ง คือ การส่งเสริมให้เกษตรกรทำบัญชีครัวเรือนและเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ และพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ด้านการปฏิบัติในเรื่องของการจัดหาตลาดเพื่อรองรับผลผลิต

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

สำหรับปัญหาพบว่า ประเด็นที่เป็นปัญหามาก คือ การเกิดภัยแล้ง ประเด็นที่เป็นปัญหาลดลง คือ เกษตรกรเคยชินการทำเกษตรพืชเชิงเดี่ยว ขาดทักษะการจัดทำแปลง ขาดความรู้ระบบการจัดการทำแผนการผลิต การจัดหาตลาด ขาดความรู้เกี่ยวกับการบันทึกบัญชีครัวเรือน ข้อเสนอแนะ คือ ควรส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องและเหมาะสม การจัดทำแปลง ด้านการวางแผนการผลิต ด้านการจัดทำแผนการผลิต และการจัดการด้านการตลาด ด้านการทำบัญชีครัวเรือน

6. จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค โอกาสการดำเนินงาน โครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่

จากการสนทนากลุ่มของเกษตรกรและผู้เกี่ยวข้องพบว่าจุดแข็ง คือ โครงการมีแผนการปฏิบัติที่ชัดเจนและมีการรณรงค์อย่างจริงจัง จุดอ่อน คือ การบริหารจัดการในส่วนของการมอบหมายเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ยังเป็นเฉพาะหน่วยงานที่รับผิดชอบ โอกาส คือ เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือน ส่วนอุปสรรค คือ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการอาศัยอยู่กระจัดกระจาย ทำให้ยากต่อการประสานติดตามเยี่ยมเยียน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา เรื่องการดำเนินโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ อำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ สังคมของเกษตรกร

จากข้อมูลของแผนพัฒนาอำเภอดอยหล่อ 2560 พบว่า จำนวนประชากรเพศชายน้อยกว่าเพศหญิง แต่เมื่อพิจารณาในผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ในอำเภอดอยหล่อนั้นกลับพบว่าจำนวนเกษตรกรเป็นเพศชายมีจำนวนมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะพื้นฐานทางด้านร่างกายของเพศชายที่โดยทั่วไปแข็งแรงกว่าเพศหญิงและอาชีพเกษตรกรนี้เป็นอาชีพที่ต้องใช้ความอดทนและแข็งแรงทางร่างกายในการทำงานอย่างสม่ำเสมอจากประเด็นนี้อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยทางด้านร่างกายเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ทำให้เพศชายเลือกที่จะทำการเกษตรทฤษฎีใหม่มากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลภ พรหมทอง (2551, น.17) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย สอดคล้องกับ จาริพร เพชรชิต และคณะ (2552, น.20) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการทำเกษตรแบบผสมผสานของเกษตรกร ในอำเภอบ้านนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าเกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นเพศชายเช่นกัน

สำหรับปัจจัยด้านอายุของการศึกษานี้พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 56.88 ปี ซึ่งไม่สอดคล้องกับการศึกษาของวัลลภ พรหมทอง และคณะ (2551, น.17) ที่พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 31 – 40 ปี และ 41 - 50 ปี ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และการศึกษาของจาริพร เพชรชิต และคณะ (2552, น.20) ที่พบว่าอายุเกษตรกรส่วนใหญ่ 40-49 ปี เนื่องจากเกษตรกรมีอายุมากขึ้น ในด้านระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกร มีการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษามากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ วัลลภ พรหมทอง (2551,น.17) และจาริพร เพชรชิต และคณะ (2552,น.20) ที่ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ด้านรายได้ของครัวเรือน พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 54.0 มีรายได้อยู่

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

ในช่วง 5,001 – 10,000 บาทต่อเดือน มากที่สุด สอดคล้องกับ การศึกษาของวัลลภ พรหมทอง และคณะ (2551, น.30) พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ 100,000 – 149,999 บาทต่อปี ซึ่งสอดคล้องกับ สุเทพ พันประสิทธิ์ (2553, น.87) พบว่า รายได้ของเกษตรกรเฉลี่ย 128,562 บาทต่อครัวเรือน ด้านพื้นที่การเกษตรทั้งหมด พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ทั้งหมดเฉลี่ย 8.84 ไร่ สอดคล้องกับการศึกษาของวัลลภ พรหมทอง (2551, น.19) พบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรมีพื้นที่ทั้งหมด 0 – 10 ไร่ เช่นเดียวกัน ด้านพื้นที่การเกษตรทฤษฎีใหม่ทั้งหมด พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ เฉลี่ย 5.20 ไร่ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ การศึกษาของ วัลลภ พรหมทอง (2551, น.19) พบว่าส่วนใหญ่เกษตรกรมีพื้นที่ในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ตั้งแต่ 10 ไร่ขึ้นไป เนื่องจาก เกษตรกรเน้นการทำเกษตรปลูกพืชเชิงเดี่ยวและพืชเศรษฐกิจ ด้านการเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกเกษตรกร พบว่า สอดคล้องกับ การศึกษาของวัลลภ พรหมทอง (2551,น.18) พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรสมาชิกของ สถาบันเกษตรกรเช่นกัน

2. การส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่

ผลการศึกษาในด้านความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรทฤษฎีใหม่ที่มีการสัมภาษณ์เกษตรกรพบว่า เกษตรกรขาดความรู้ ด้านการจัดการดินและน้ำ / ความมั่นคงทางอาหาร/ ความมั่นคงทางด้านรายได้ การแบ่งพื้นที่ทำกิน ซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลัก ของเกษตรทฤษฎีใหม่และเกษตรกรตอบถูกน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 21.4 แต่ในภาพรวมเกษตรกรมีความรู้ในระดับมาก ร้อยละ 62.7 คือ มีความรู้เฉลี่ย 14.44 ข้อ จากข้อคำถาม 20 ข้อ

แหล่งความรู้และระดับความรู้ที่ได้รับ เกษตรกรในอำเภอดอยหล่อมีแหล่งความรู้และระดับการได้รับความรู้ที่เป็น สื่อบุคคล สื่อกลุ่ม สื่อสารมวลชน สื่อสิ่งพิมพ์และสื่อออนไลน์ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย พิจารณาจากอายุเฉลี่ยของเกษตรกร พบว่ามีอายุเฉลี่ย 56.88 ปี จึงเป็นไปได้ว่าเกษตรกรอยู่ในกลุ่มผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงสื่อต่างๆ ได้ แต่เกษตรกรสามารถรับ ความรู้จากสื่อบุคคลได้ดี เนื่องจากเจ้าหน้าที่ได้เข้าไปให้ความรู้ในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ

3. การนำหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ไปสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

ในการปฏิบัติตามหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ในชีวิตประจำวัน พบว่า ประเด็นความรู้ที่ได้รับและระดับการนำไปปฏิบัติ น้อย ได้แก่ ประเด็นความรู้ด้านการจัดการตลาดธุรกิจการเกษตร คือ ได้รับความรู้อยู่ที่ร้อยละ 42.9 และมีการนำไปใช้เฉลี่ย 1.63 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์น้อย ความคิดเห็นต่อหลักสูตรการเกษตรทฤษฎีใหม่เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 79.4 ให้ความสำคัญการทำสวน รองลงมา ได้แก่ การทำไร่ร้อยละ 65.9 และให้ความสำคัญด้านการปลูกผักน้อยที่สุดร้อยละ 41.3 และรูปแบบการฝึกอบรม เห็นเป็นส่วนใหญ่ว่าควรใช้ระยะเวลา 3 วัน ร้อยละ 49.2 รูปแบบ คือ การอบรมให้ความรู้ ความคิดเห็นจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ และข้อเสนอแนะ ได้แก่ การรู้จักการทำเกษตรหลายอย่าง ร้อยละ 98.4 และมีความคิดเห็นว่า โครงการควรดำเนินการต่อ และมีการขยายผลร้อยละ 97.6 และสิ่งที่รัฐบาลควรสนับสนุนได้แก่ระบบชลประทานร้อยละ 94.4 ความคิดเห็นต่อหน่วยงาน ที่สนับสนุน เกษตรกรมีระดับความคิดเห็นในภาพรวมเฉลี่ย 2.21 ซึ่งอยู่ในระดับน้อยแต่เกษตรกรมีความคิดเห็นต่อหน่วยงานที่ สนับสนุนมาก ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร เนื่องจากนโยบายของจังหวัด ซึ่งมีการแบ่งพื้นที่ให้หน่วยงานรับผิดชอบ และระดับ ปานกลาง ได้แก่ เจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ ระดับน้อยที่สุด เอกชน

4. ความคิดเห็นและความพึงพอใจต่อโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่

(1) ความคิดเห็นต่อโครงการในภาพรวมเฉลี่ย 3.27 อยู่ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมีความพึงพอใจ อันดับ หนึ่ง ได้แก่ การส่งเสริมให้เกษตรกรทำบัญชีครัวเรือนและเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ เนื่องจากเกษตรกรมีความเห็นว่าการส่งเสริมเรื่องการทำบัญชีครัวเรือนมีความสำคัญต่อการทำการเกษตร และพึงพอใจน้อยที่สุด ได้แก่ เรื่องของการจัดการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

ด้านการตลาดเพื่อรองรับผลผลิต ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นความรู้ด้านการจัดการด้านการตลาดธุรกิจเกษตรที่เกษตรกรมีการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันน้อยที่สุดที่ ค่าเฉลี่ย 1.63

(2) ความพึงพอใจต่อโครงการในภาพรวมเฉลี่ย 3.30 ในระดับมาก ประเด็นที่พอใจมากเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ การติดตามเยี่ยมเยียนของเจ้าหน้าที่ การบริโภคสินค้าปลอดภัยและการทำบัญชีครัวเรือน เนื่องจากเกษตรกรได้เข้าร่วมโครงการและจากการติดตามเยี่ยมเยียนของเจ้าหน้าที่ ทำให้เกษตรกรมีความรู้ด้านการผลิตสินค้าเกษตรและมีความรู้ด้านการทำบัญชีครัวเรือนมากขึ้น ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย พบว่า ประเด็นที่เป็นปัญหามาก คือ การเกิดภัยแล้ง น้ำไม่เพียงพอในการทำการเกษตร ประเด็นที่เป็นปัญหาปานกลาง คือ เกษตรกรเคยชินการทำเกษตรพืชเชิงเดี่ยวขาดทักษะการจัดการจัดทำแปลงการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่ ขาดความรู้ระบบการจัดการทำแผนการผลิต การจัดหาตลาดเพื่อรองรับผลผลิตของเกษตรกรความรู้ด้านการทำเกษตรทฤษฎีใหม่เกษตรกร ขาดความรู้เกี่ยวกับการบันทึกบัญชีครัวเรือนซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของวัลลภ พรหมทอง และคณะ (2551, น.26) พบว่า เกษตรกรมีปัญหาในการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ในระดับปานกลาง โดยปัญหาที่มากที่สุดคือ ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง รองลงมาคือ โรคพืชไร่ระบาด ดินขาดความอุดมสมบูรณ์และขาดเงินทุน ส่วนในด้านข้อเสนอแนะ พบว่า เกษตรกรเสนอว่า ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้กับเกษตรกรเฉพาะทางและหลายมิติ เช่น ด้านการทำผังแปลง ด้านการวางแผนการผลิต ด้านการตลาด และด้านการจัดทำบัญชีครัวเรือน จากการวิจัยดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่าหน่วยงานภาครัฐและเอกชนควรเข้ามามีบทบาทในด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ในองค์ความรู้ และควรส่งเสริมด้านปัจจัยพื้นฐานในเรื่องของแหล่งน้ำซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่

ข้อเสนอแนะในโครงการได้แก่ 1) ด้านปัจจัยควรมีการส่งเสริมให้ความรู้กับเกษตรกรด้านการใช้เครื่องมืออย่างถูกต้องเหมาะสม 2) ด้านองค์ความรู้ ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้กับเกษตรกรเฉพาะทางในหลายด้านและหลายมิติเช่น ด้านการทำผังแปลง ด้านการวางแผนการผลิต ด้านการทำบัญชีครัวเรือน 3) ด้านสิ่งแวดล้อม ควรพัฒนาแหล่งน้ำให้กับเกษตรกร ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐาน โดยให้เจ้าหน้าที่ชลประทานและพัฒนาที่ดินเข้ามาสนับสนุน

6) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค

จากผลการวิจัย พบว่าจุดอ่อนของโครงการ คือการบริหารจัดการในส่วนของการมอบหมายเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ยังเกิดเฉพาะหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่นั้น โครงการเร่งด่วนเกินไปมีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์บ่อย ยากในการปฏิบัติปัจจัยที่สนับสนุนให้กับเกษตรกรน้อยเกินไปและไม่ตรงกับความต้องการ เกษตรกรขาดความรู้เกี่ยวกับการบันทึกบัญชี ขาดการบูรณาการที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมในระดับพื้นที่เกษตรกรทฤษฎีใหม่ต้องการองค์ความรู้ในหลายด้านและต้องมีการจัดการหลายมิติ ตลาดโซ่อุปทาน แต่การดำเนินการยังขาดการเชื่อมโยงและควบคุมในมิติต่างๆ สอดคล้องกับ การศึกษาของณัฐพงษ์ ศิริบุญ (2548, น.40) การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรชีวภาพบ้านไทรเอน หมู่ที่ 8 ตำบลสองสกลี อำเภอกงหรา จังหวัดระยอง ผลการศึกษาในประเด็นของการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการรวมกลุ่มเกษตรกรชีวภาพ ศึกษาเฉพาะกรณีโดยพร้อมใจกันสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มฯ ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากเจ้าหน้าที่เกษตรกรฯ ผู้มีความรู้ด้านเกษตรชีวภาพ และเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้พบว่าด้านความรู้เกษตรกรตอบผิดมากที่สุดคือ ด้านการจัดการทรัพยากรดิน/น้ำ/ความมั่นคงทางอาหาร/ความมั่นคงทางด้านรายได้ เป็นวัตถุประสงค์หลักของการเกษตรทฤษฎีใหม่และประเด็นความรู้ที่ได้รับและระดับการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับน้อย คือ ความรู้ด้านการจัดการตลาดธุรกิจเกษตร ดังนั้นเพื่อการดำเนินโครงการฯ มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1) ด้านความรู้ ควรศึกษาและมีการวางแผนการจัดการพื้นที่และการใช้พื้นที่และทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า
- 2) ด้านการจัดการตลาดธุรกิจเกษตร เกษตรกรต้องมีการวางแผนในการทำการผลิต และศึกษาช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตร

- 3) ด้านแหล่งความรู้ เกษตรกรต้องศึกษาความรู้จากแหล่งต่างๆ ให้มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า เกษตรกรมีความคิดเห็นในการสนับสนุนของหน่วยงานและระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานในระดับน้อย แต่มีอยู่ 2 หน่วยงานที่ได้รับระดับความคิดเห็นในการสนับสนุนในระดับมาก ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร และสำนักงานเกษตรอำเภอในระดับปานกลาง ดังนั้นเพื่อการดำเนินโครงการฯ มีประสิทธิภาพมากขึ้น และเป็นแนวทางในการปฏิบัติในอนาคต จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

- 1) ควรให้เจ้าหน้าที่ทุกหน่วยงานบูรณาการกัน และเข้าปฏิบัติงานในพื้นที่พร้อมกัน
- 2) ควรให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน
- 3) ควรให้สถาบันการศึกษาและภาคเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มโครงการฯ
- 4) ควรดำเนินการให้มีระบบสารสนเทศแบบออนไลน์ในศูนย์เรียนรู้ชุมชน
- 5) ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้กับเกษตรกรในหลายด้าน หลายมิติตลอดห่วงโซ่อุปทาน ได้แก่

- (1) ความรู้ด้านการทำผังแปลง
- (2) ด้านการทำแผนการผลิต
- (3) ส่งเสริมเรื่องการใช้ปุ๋ยอินทรีย์
- (4) การรวมกลุ่ม
- (5) การสร้างเครือข่าย
- (6) การทำบัญชีครัวเรือน
- (7) การแปรรูปเพิ่มมูลค่าผลผลิต
- (8) การตลาด

3. ข้อเสนอแนะต่อนโยบาย

เนื่องจากการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว พบว่าเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ แต่การบริหารจัดการในการมอบหมายเจ้าหน้าที่และการติดตามงานยังเกิดปัญหาโดยมีการแบ่งพื้นที่รับผิดชอบในพื้นที่นั้นๆ และเพื่อพัฒนาโครงการฯ มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงควรมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

- 1) ด้านองค์ความรู้ ควรส่งเสริมให้ความรู้กับเกษตรกร เฉพาะทางในหลายด้านและหลายมิติ
- 2) ด้านปัจจัย ควรมีการส่งเสริมให้ความรู้กับการเกษตรในด้านการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อให้ได้อาหารปลอดภัย
- 3) ด้านสิ่งแวดล้อม ควรสนับสนุนและพัฒนาแหล่งน้ำ ในพื้นที่ทำการเกษตรอย่างทั่วถึง
- 4) พัฒนาโครงการวางระบบบริหารจัดการและการขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยต้องมีการบูรณาการกันทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ เกษตรกร และเอกชน

4. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรมีการศึกษาขยายพื้นที่ของเกษตรกรอื่นที่เข้าร่วมโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ห่างไกล เนื่องจากการวิจัยพบว่า ระดับความรู้จากแหล่งความรู้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย แล้วนำมาเปรียบเทียบกับว่าผลการศึกษาเหมือนหรือต่างกันอย่างไร เพื่อมาเป็นแนวทางในการดำเนินการโครงการ 5 ประสาน สืบสานเกษตรทฤษฎีใหม่ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น
- 2) ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการนำหลักเกษตรทฤษฎีใหม่ไปปฏิบัติของเกษตรกร เนื่องจากวิจัยพบว่า ระดับการนำไปปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง เพื่อเป็นแนวทางให้กับเกษตรกรในการทำการเกษตรทฤษฎีใหม่แบบยั่งยืน
- 3) ควรศึกษาประเด็นด้านความคิดเห็นและความพึงพอใจของเกษตรกรต่อระดับความพึงพอใจต่อแหล่งความรู้ เนื่องจากการวิจัยพบว่า ประเด็นความพึงพอใจต่อแหล่งความรู้ของเกษตรกรอยู่ในระดับน้อย เพื่อพัฒนาโครงการวางระบบการประชาสัมพันธ์ การถ่ายทอดความรู้ และการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและมีการบูรณาการกันครบทั้ง 5 ประสาน

เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพงษ์ ศิริบุญ. (2548). การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มเกษตรกรชีวภาพบ้านไทรเอน หมู่ที่ 8 ตำบลสองสลึงอำเภอแกลงจังหวัดระยอง. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2551). วิจัยเชิงคุณภาพทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คำสมัย.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2551). วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัลลภ พรหมทอง. (2551). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจทำเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- สถานีทดลองพืชไร่พระพุทบาท. (2541). ผลการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ. สถานีทดลองพืชไร่พระพุทบาท, ลพบุรี.
- สมพันธ์ เตชะอธิก. (2544). การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและเกษตรกรรมยั่งยืน. ขอนแก่น: คลังสมาน ลอยฟ้า. (2557). พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้ใหญ่ในชนบท. อินฟอร์เมชั่น. มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุภากร จันทวานิช. (2553). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธาการพิมพ์.
- อำพล เสนาณรงค์. (2541). แหล่งน้ำกับการเกษตรทฤษฎีใหม่. นนทบุรี : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน..

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

เอกกมล เอี่ยมศรี. (2554). การวิเคราะห์ SWOT Analysis.เข้าถึงเมื่อ 4 มีนาคม 2561, จาก

<http://www.oknation.net/blog/newmanagement>.

เอกชัย บุญยาพิษฐาน. 2553. คู่มือวิเคราะห์ SWOT อย่างมืออาชีพ : --กรุงเทพฯ : ปัญญาชน.

จารีพร เพชรชิต, พงศ์พันธุ์ เขียวเหรียญ, ลัดดา พิศาลบุตร. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการทำการเกษตรแบบผสมผสานในอำเภอนาสาร จังหวัดสุราษฎร์ธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

สุเทพ พันประสิทธิ์. (2553). การศึกษาวิธีการดำเนินการผลิตตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ของเกษตรกรภาคกลาง. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

